

A Kúria
v é g z é s e

Az ügy száma: Kvk.I.37.887/2016/3.

A tanács tagjai: dr. Hajnal Péter a tanács elnöke, dr. Heinemann Csilla előadó bíró,
Huszárné dr. Oláh Éva bíró

A kérelmező:

A kérelmező képviselője: dr. Czeglédy és Társai Ügyvédi Iroda, Dr. Czeglédy Csaba ügyvéd

A kérelmezett: Nemzeti Választási Bizottság

Az eljárás tárgya: népszavazási ügyben hozott közigazgatási határozat

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: kérelmező

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Nemzeti Választási Bizottság 73/2016.

Rendelkező rész

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 73/2016. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőt, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 10.000 (tízezer) Ft eljárási illetéket.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A kérelmező 2016. szeptember 15-én kifogást nyújtott be a Kormány „Ne kockáztassuk Magyarország jövőjét” kezdetű a megyei napilapban megjelent hirdetései miatt. Álláspontja szerint a kampánytevékenység és a kampányeszköz használata sérti a választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 2. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, az esélyegyenlőség választási eljárási alapelvét és az e) pontját, vagyis a jóhiszemű és rendeltetésszerű joggyakorlás alapelvét. Hivatkozott az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdésének sérelmére is, hiszen a kampánytevékenység a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges tájékoztatási tevékenység, amelyre csak az esélyegyenlőség biztosítása mellett kerülhet sor.

Kvk.I.37.887/2016/3.szám

- [2] Elismerte, hogy a Kormányt megilleti az országos népszavazási kampányban a politikai reklám közzétételének joga és álláspontja szerint az általa kifogásolt tevékenység a Kormány kampánytevékenységének része. Hangsúlyozta, hogy a Kormány a népszavazási kampánytevékenységére több milliárdot fordít, míg ezzel szemben a központi költségvetés más pártok részére nem biztosít forrást. A kérelmező szerint biztosítani kell az egyenlő feltételeket a népszavazási kampányban. Szerinte ahhoz, hogy a kampányban az offenzív véleményekkel szemben elméleti lehetőség legyen a választási ellenfeleknek a defenzív vélemények kifejtésére azonos feltételeket, azonos forrásokat kell biztosítani a kampány valamennyi résztvevőjének, szervezőjének és az országgyűlési képviselőcsoporttal rendelkező pártoknak.
- [3] A kérelmezett a 73/2016. számú határozatával a kérelmező kifogását elutasította. Indokolása értelmében a Kormánynak az Alaptörvény által felépített államszervezetben betöltött helye, feladatai, az Alkotmánybíróság gyakorlata és a Kúria Knk.IV.37.222/2016., Knk.I.37.723/2016. számú határozatai értelmében a népszavazási eljárásában betöltött szervezői szerepéhez kapcsolódó lehetőségei nem kérdőjelezhetőek meg. A Kormánynak tehát lehetősége a népszavazási kampányban minden lehetséges jogi eszközt megragadva véleményét kifejteni. Utalt arra, hogy az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdésében foglalt rendelkezésben a jogalkotó kizárólag a politikai reklámok vonatkozásában kívánt alaptörvényi szinten esélyegyenlőségi szabályokat biztosítani a kampányidőszakban, mely az Alaptörvény, valamint a választásra és népszavazásra irányadó jogszabályok kifejezett rendelkezése nélkül, önkényesen sem a politikai hirdetésekre, sem további kampányeszközre nem terjeszthető ki.
- [4] Utalt arra, hogy a kérelmező is elismerte, hogy a népszavazás vonatkozásában tételes szabályokat nem alkotott a törvényhozó. Hangsúlyozta, hogy a kérelmező által megfogalmazott kiterjesztő értelmezés sem az országgyűlési képviselők választása kampányköltségeinek átláthatóvá tételéről szóló 2013. évi LXXXVII. törvény (a továbbiakban: Kftv.), sem a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) sem a Ve. rendelkezéseiből nem vezethető le, vagyis az ilyen irányú jogi következtetés a jogszabály téves értelmezése lenne. Rögzítette továbbá, hogy a hatályos jogszabályi rendelkezések a népszavazási kampányköltségek vonatkozásában nem állítanak fel korlátokat egyik kampányban résztvevő számára sem, így a kérelmező által az esélyegyenlőségre vagy a jóhiszemű és rendeltetészerű joggyakorlás sérelmére alapított alapelvi sérelem nem állapítható meg.

A felülvizsgálati kérelem

- [5] A kérelmező felülvizsgálati kérelmében az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdése, a 8. cikk (1) bekezdése, az Nsztv. 5. §-ának, a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjainak, valamint a Ve. teljes Általános rész VIII. fejezetének sérelmét, helytelen értelmezését állította.
- [6] A tényállást annyiban egészítette ki, hogy a Kormány a kampánykiadásokat firtató képviselői kérdésre érdemben nem válaszolt, illetve a közérdekű adat igénylésre elektronikus válaszában 2016 augusztusáig 3.889.763.780 Ft értékben ismerte el népszavazási eljárásban folytatott kommunikációját. Így a kérelmezőnek nem felróható annak elmaradása, meghatározása, hogy

Kvk.I.37.887/2016/3.szám

a Kormány mennyit költ saját kampánytevékenységére. Viszont álláspontja szerint kellően alátámasztotta, hogy a defenzív véleményeket közlő ellenzéki pártok nem rendelkeznek 100 millió forintot meghaladó anyagi erőforrással.

- [7] Álláspontja értelmében a Kormány, mint a népszavazás szervezője sem rendelkezik több joggal a kampányidőszakban, mint más népszavazási eljárásokban a szervezők, kampányának költségvetése pedig nem haladhatja meg az Kftv. 7. §-a szerinti jelölőszervek számára megállapított kampányösszeget. A kérelmező a tételes jogi szabályozás hiányában a bírói jogértelmezéssel, a választási és a népszavazás eljárás közötti analógiára hivatkozással kérte a jogsértés megállapítását.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [9] A Kúria kiemeli, hogy azonos tényállású és jogi megítélésű kérelem tárgyában a Kúria a Kvk.IV. 37.878/2016/3. számú határozatában már állást foglalt. Az abban foglaltakat a Kúria jelen felülvizsgálati kérelem elbírálása kapcsán is irányadónak tekinti.
- [10] Hangsúlyozza, hogy a Ve. elsősorban a választójog gyakorlásával összefüggésben tartalmaz alapvető szabályozást, a népszavazáshoz való politikai alapjog tartalmát az Alaptörvény és elsődlegesen az Nsztv. szabályozza. A népszavazási eljárásban a Ve. másodlagos, szubszidiárius jellegű. A Ve. 2. §-ában meghatározott alapelveket a népszavazási eljárásban a népszavazási eljárás céljához, résztvevőikhez, lehetséges specialitásához igazítva lehet csak érvényesíteni. Tehát a Ve. 2. §-ában meghatározott alapelvek a népszavazási eljárásban akkor alkalmazhatók közvetlenül, ha azok nem igénylik – speciális, az adott népszavazási eljárásra vonatkozó – más jogi szabályozás közbejöttét.
- [11] A népszavazási eljárás célja, hogy a hitelesített – a jelen esetben a Kormány által feltett – kérdésre adott érvényes döntéssel a nép a már megalakított Országgyűlés helyébe lépjen. Ez a cél nem azonosítható a képviselői demokráciában a közhatalom létrehozatalának céljával folyó választási eljárással: a népszavazási eljárásban jelölő szervek, jelöltek nincsenek, az állami szervek, így a Kormány az általa kezdeményezett népszavazási eljárásban nincs semlegességre szorítva. A Kormány az Alaptörvényben kapott felhatalmazását gyakorolja akkor, amikor az általa megfogalmazott kérdésben a nép döntését kéri [Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdés második mondata]. Jogosítványa ebben az esetben kiterjed a tájékoztatás mellett arra is, hogy a közvetlen demokrácia kiteljesülése, a döntés legitimitása érdekében a választópolgári részvételre biztasson és – a Kúria fentiekben hivatkozott határozata értelmezésében – a választói akarat irányát befolyásolja. E kormányzati szerep korlátait, kereteit törvénynek kell meghatároznia, az alkotmányos felhatalmazás korlátait normatív alap nélkül jogértelmezői, jogalkalmazói döntés nem szabhatja meg. A népszavazási kampány finanszírozásának kereteit és korlátait tételes jogi szabályozás nem határozza meg.
- [12] A Kúria teljes egészében egyetért azzal az állásponttal is, hogy "A népszavazáshoz való alapjog gyakorlása – és korlátozása – körében a kampányra fordítható összegszerűség megállapításának, a Kormány alaptörvényi felhatalmazásos alapuló jogosultságainak – és kötelezettségeinek – törvényi tisztázása nélkül, bírói döntéssel törvénysértést megállapítani

Kvk.I.37.887/2016/3.szám

ahhoz szankciót rendelni nem lehet. Tehát a kérelmező által felvetett probléma megalapozott elbírálására tételes jogi szabályozás nem áll a bíróság rendelkezésére. Ezért annak ellenére, hogy a népszavazási eljárásban is követelmény az eljárás tisztaságának megóvása, a rendeltetésszerű, jóhiszemű joggyakorlás, a népszavazási eljárásban résztvevők esélyegyenlősége, mégis ezen alapelveknek a népszavazási eljárásban történő rendezése törvényalkotói feladat kell legyen, amelyet a bírói jogértelmezés nem vehet át. A normatív alapok nélkül meghozott bírói döntés önkényes bíráskodásra vezethet.”

- [13] Az eljáró bíróságnak az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLVI. törvény alapján nincs lehetősége az Alaptörvénnyel való összhang utólagos vizsgálatának kezdeményezésére.
- [14] Tehát a Kúria az előtte folyamatban lévő ügyben, a felülvizsgálati kérelemben foglaltak alapján, nem látta megállapíthatónak azt, hogy a kérelmezett határozata a Ve. 2. § (1) bekezdés c) és e) pontjába ütközött, valamint megsértette az Alaptörvény IX. cikk (3) bekezdését. A kérelmező érdemi indokolásának hiányában a Kúria nem látta megalapozottnak az Alaptörvény 8. cikk (1) bekezdésének, az Nsztv. 5. §-ának, valamint a Ve. Általános rész, teljes VIII. fejezetének kérelmezett általi megsértését sem. A fentiek okán a Kúria a kérelmezett határozatát a Ve. 231. § (5) bekezdésének a/ pontja alapján helybenhagyta.

Záró rész

- [15] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Ve. 229. § (2) bekezdése értelmében nemperes eljárásban bírálta el.
- [16] A Kúria az eljárási illetéket az illetékekről szóló többször módosított 1990. évi XCIII. törvény 43.§ (7) bekezdése alapján állapította meg, melynek viselésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés alapján a kérelmező köteles.
- [17] A jogorvoslatot a Ve. 232. § (5) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. szeptember 28.

dr. Hajnal Péter sk. a tanács elnöke, dr. Heinemann Csilla sk. előadó bíró, Huszárné dr. Oláh Éva sk. bíró